SOCIÁLNÍ SLUŽBY
MĚSTA PLZNĚ

AKČNÍ PLÁN PODPORY A SPOLUPRÁCE V PRÁCI S CIZINCI NA ÚZEMÍ MĚSTA PLZNĚ 2017 – 2018

Zpracoval:
Odbor sociálních služeb
Magistrát města Plzně
Plzeň, květen 2016

Úvod:

Záměrem Akčního plánu města Plzně podpory a spolupráce v práci s cizinci (dále jen „akční plán“) je definovat postup, jakým bude město Plzeň, ale i nestátní neziskové organizace pracující na území města Plzně s cizinci, postupovat v nejbližších dvou letech.

Pracovní skupina se zabývá problematikou příslušníků:

- etnických menšin
- cizinců

Hlavním posláním akčního plánu je jasně definovat, nastavit a snažit se plnit předem nastavené cíle a opatření všemi dostupnými nástroji, tak, aby docházelo k minimalizaci negativních jevů v rámci integrace cizinců do české společnosti a rizik s ní spojených – vytvářením takových podmínek pro cizince, které je budou podporovat ve vlastní iniciativě, povedou k vytváření vlastní odpovědnosti za své činy a vůli se zdokonalovat, jak v jazyce, tak v povinnostech, které cizinec vůči této, majoritní, společnosti má. Společnost by měla být otevřená a akceptovat cizince, jako svého člena.

„Integrace je dlouhodobý proces začleňování cizinců do společnosti, na kterém se nezbytně podílejí jak cizinci, tak majoritní společnost.“….“Integrační politika vychází ze zkušenosti, že předcházet problémům v soužití je vždy snadnější než čelit následkům nezvládnuté integrace.“[1]

Hlavní cílovou skupinou integrace i nadále zůstávají cizinci z třetích zemí. Naší snahou je však zajistit dostatečnou podporu, hlavně finanční, i občanům EU.

K 31. 7. 2015 legálně pobývalo na území ČR **266 855** státních příslušníků třetích zemí, tj. **58,2 %** z celkového počtu **458 710** cizinců na území České republiky: (Ukrajina – 105 153 osob s povoleným pobytem k 30. 9. 2015, Vietnam – 56 659 a Ruská federace – 34 757 tvořili cca **75 %** legálně pobývajících cizinců ze třetích zemí v ČR. Ostatní státní příslušnosti následují s výrazným odstupem - USA (6 483), Mongolsko (5 884), Čína (5 702), Kazachstán (5 161) a Moldavsko (5 041).
Podíl státních příslušníků třetích zemí na celkovém obyvatelstvu České republiky dosáhl **2,5 %.**
Genderová a věková struktura:

- **ženy** – k 31. 7. 2015 jejich počet dosáhl počtu 124 194 osob (46,5 %),
- **osoby ve věku 15 – 64 let** – jednoznačně dominují (přes 83 % z celkového počtu cizinců ze třetích zemí),
- **nezletilé osoby – 16,3 %** (43 629 osob), převažují děti povinné základní školní docházkou (více než 21 tisíc osob), děti v předškolním věku (mladší 6 let) dosahují počtu přes 15 tisíc (téměř 1/3 z nich je ve věku do 2 let).[2]

[1] Aktualizovaná „Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu“ a Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců v roce 2016, Usnesení vlády ČR ze dne 18. ledna 2016 č. 26, str. 15

[2] Webové stránky Českého statistického úřadu

Vývoj počtu cizinců v ČR v letech 2008 - 2015 (stav k 31. 12.)[3]

Pramen: Český statistický úřad, Ředitelství služby cizinecké policie

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Cizinci bez azylantů	**437 565**	**432 503**	**424 291**	**434 153**	**435 946**	**439 189**	**449 367**	**464 670**
Trvalé pobyty	172 191	180 359	188 952	196 408	212 455	236 557	249 856	260 040
Přechodný EU/ Dlouhodobý pobyt	233 440	243 302	226 803	225 806	213 569	194 443	193 115	198 622
Víza nad 90 dní	31 934	8 842	8 536	11 939	9 922	8 189	6 396	6 008
Trvalé pobyty (%)	*39,4*	*41,7*	*44,5*	*45,2*	*48,7*	*53,9*	*55,6*	*56,0*
Přechodný EU/ Dlouhodobý pobyt (%)	*53,3*	*56,3*	*53,5*	*52,0*	*49,0*	*44,3*	*43,0*	*42,7*
Víza nad 90 dní (%)	*7,3*	*2,0*	*2,0*	*2,7*	*2,3*	*1,9*	*1,4*	*1,3*
Cizinci včetně azylantů	**439 498**	**434 600**	**426 423**	**436 319**	**438 076**	**441 536**	**451 923**	**467 562**
Trvalé pobyty	172 191	180 359	188 952	196 408	212 455	236 557	249 856	260 040
Azyly	1 933	2 097	2 132	2 166	2 130	2 347	2 556	2 892
Přechodný EU/ Dlouhodobý pobyt	233 440	243 302	226 803	225 806	213 569	194 443	193 115	198 622
Víza nad 90 dní	31 934	8 842	8 536	11 939	9 922	8 189	6 396	6 008
Cizinci zahrnutí do obyvatelstva ČR (Cizinci s pobytem nad 12 měsíců)*	**405 631**	**423 661**	**415 755**	**422 214**	**426 024**	**431 000**	**442 971**	**458 662**
Trvalé pobyty	172 191	180 359	188 952	196 408	212 455	236 557	249 856	260 040
Přechodný EU/ Dlouhodobý pobyt	233 440	243 302	226 803	225 806	213 569	194 443	193 115	198 622
Obyvatelstvo ČR	**10 467 542**	**10 506 813**	**10 532 770**	**10 505 445**	**10 516 125**	**10 512 419**	**10 538 275**	**10 553 843**
Podíl cizinců na obyvatelstvu ČR (%)	*3,9*	*4,0*	*3,9*	*4,0*	*4,1*	*4,1*	*4,2*	*4,3*

* Do roku 2007 byli do obyvatelstva ČR řazeni rovněž cizinci s aktuálně platným azylem na území ČR.

[3] Webové stránky Českého statistického úřadu

Foreigners by region, district and type of residence permit as at 31 March 2016

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

Kraj, okres pobytu	Kategorie pobytu		
	celkem	trvalý pobyt	ostatní typy pobytu
Celkem / *Total*	**473 516**	**265 371**	**208 145**
Plzeňský	**27 850**	**15 275**	**12 575**
Domažlice	2 795	1 726	1 069
Klatovy	2 638	1 395	1 243
Plzeň - jih	1 820	994	826
Plzeň - město	13 913	7 215	6 698
Plzeň - sever	1 724	1 050	674
Rokycany	1 631	960	671
Tachov	3 329	1 935	1 394

Česká republika je stále pro uprchlíky zemí pouze tranzitní. I proto je situace v oblasti cizinců na území města Plzně poměrně „stabilní“, nevyžadující žádné akutní řešení. I s tímto vědomím přistupujeme ke stanovení níže uvedených opatření.

Základní bariérou cizinců přicházejících do České republiky, je neznalost českého jazyka, s tím související špatné uplatnění na trhu práce, xenofobní předsudky majoritní společnosti, vysoká míra nedůvěry vůči cizincům, extremismus či jiné projevy negativních postojů k cizincům. V posledním roce se tyto tendence rozšířily i o zaujatost vůči příslušníkům islámských zemí, a to v návaznosti na uprchlickou krizi. Česká společnost je vůči uprchlíkům víceméně odmítavá.

Naší prioritou jsou děti cizinců, které je nezbytné podpořit ve výuce českého jazyka či jiných integračních aktivitách, např. doučování, školní asistent, apod.

Vzhledem k nárůstu cizinců, kteří sice pobývají na našem území, ale jsou poměrně dobře saturovaní, většinou potřebují poradit či pomoci pouze s běžnou agendou – vyřízení si řidičského průkazu, získání živnostenského oprávnění, přihlášení vozidla, atd., bychom rádi podpořili zaměstnání cizince, který by vypomohl na frekventovaných úřadech. Popř. je možné uvažovat o službě „cizince na zavolání“, který by dokázal poradit i např. s návštěvou lékaře, při komunikaci rodiče cizince se školou, aj.

Všechna opatření spadají pod jediný cíl: **Integrovat cizince prostřednictvím sociálních služeb a dalších aktivit.**

Opatření vycházejí ze současných požadavků. V případě nutnosti zaměřit se na aktuální problém, je Odbor sociálních služeb MMP připraven flexibilně reagovat.

SWOT ANALÝZA:

SWOT analýza Oblasti péče o cizince a migranty	
SILNÉ STRÁNKY	**SLABÉ STRÁNKY**
• bezodkladná humanitární pomoc cizincům hrazená městem Plzní • fungující a vstřícný program pro zajištění bydlení azylantů – Státní integrační program • součinnost s DCHP v koordinaci integračních služeb • OSS MMP poskytuje kvalitní služby v poskytování informací cizincům • velmi dobrá komunikace a spolupráce OSS MMP s ostatními institucemi veřejné správy řešícími problematiku cizinců • pozice projektového manažera pro oblast služeb pro cizince ve struktuře MMP • služby pro cizince, které jsou poskytovány organizacemi činnými na území města Plzně • vzdělávací aktivity pro cizince, kurzy českého jazyka pro cizince, kulturní a sportovní aktivity, odborné sociální a právní poradenství • existence Komise pro integraci etnických menšin a cizinců RMP • web OSS MMP: http://socialnisluzby.plzen.eu/ • ordinace praktického lékaře (Wenzigova 5) • úzká spolupráce OSS MMP s MV ČR (OAMP)	• nárůst počtu dětí cizinců na ubytovnách • lékaři a zdravotnická zařízení odmítají ošetřit/vyšetřit cizince a zaregistrovat si je jako své pacienty a to i v případě, že jsou schopni a ochotni za službu zaplatit v hotovosti. Jediným východiskem pak zůstává lékařská služba/ordinace při Městské charitě Plzeň ve Wenzigově ulici • obtížná dostupnost registrace u pediatra pro dítě cizince na území města Plzně • nízká kapacita pobytových zařízení pro bezdomovce a rodiny s malými dětmi – cizince z třetích zemí (občané ČR či EU mají přednost) • potřeba vzniku multidisciplinární spolupráce v oblasti vzdělávání dětí cizinců při jejich začlenění do škol; řada dětí školní docházku vůbec neplní • zvyšování xenofobních tendencí ve společnosti vůči cizincům/uprchlíkům ze třetích zemí, stižených válečným konfliktem (zejména v kontextu IS)
PŘÍLEŽITOSTI	**OHROŽENÍ**
• existence pracovní skupiny KPSS v Plzni, kde mohou i cizinci vyjadřovat své názory • nabídnout možnost pracovního uplatnění cizinců např. prostřednictvím projektu Sociální firma, př. projektu s vyšší mírou zapojení potencionálních zaměstnavatelů (součinnost s NNO), snaha o zapojení cizinců do pracovního prostředí MMP • zaangažování města Plzně do projektu MV ČR (OAMP) – pomoc při přesídlení krajanů/volyňských Čechů do ČR • podání integračního programu na MV ČR	• šíření poplašných zpráv v kontextu masivního přílivu uprchlíků do země • nárůst obav veřejnosti z nekontrolovaného pronikání islámu na naše území • vysoká míra dětí cizinců školního věku, žijících na území města Plzně, které neplní povinnou školní docházku • fungující a vstřícný program pro zajištění bydlení azylantů – Státní integrační program

Navrhované cíle a opatření:

Integrace cizinců prostřednictvím sociálních služeb a dalších aktivit
1. Spolupracovat s MV ČR a Diecézní charitou Plzeň při zajišťování péče o uprchlíky ze zemí mimo EU a zapojit se do projektu pomoci při přesídlení krajanů/volyňských Čechů do ČR
Anotace opatření
Vzhledem ke stále zvyšujícím se migračním tlakům na EU, a tím i na Českou republiku, je třeba aktivně působit v této oblasti a spoluvytvářet takové mechanismy, které zajistí funkční a efektivní prevenci negativních aspektů migrace na území ČR. Současná uprchlická krize je považována za největší od konce druhé světové války, byť v České republice je situace, s ohledem na okolní státy, mnohem klidnější.
Realizátor: MV ČR, DCHP, Odbor sociálních služeb MMP, NNO

Integrace cizinců prostřednictvím sociálních služeb a dalších aktivit
2. Zmapovat situaci v dostupnosti dětského lékaře pro děti cizinců
Anotace opatření
Cizinci žijící na území města Plzně mají problém sehnat pro své dítě odborného praktického lékaře, který by dítě vzal do evidence – a to i přesto, že jsou řádně zdravotně pojištěni. Na základě těchto informací jsme se rozhodli ověřit relevanci těchto informací, popř. je-li vydáváno písemné rozhodnutí o naplnění kapacity.
Realizátor: Odbor sociálních služeb MMP, NNO, krajský zdravotní rada

Integrace cizinců prostřednictvím sociálních služeb a dalších aktivit
3. Zmapovat možnosti zaměstnávání cizinců ve struktuře MMP
Anotace opatření
Poměrně často se v rámci některých odborů Magistrátu města Plzně setkáváme s tím, že si cizinec přijde na úřad něco vyřídit. Jazyková bariéra však působí, že nemá dostatek informací či zcela nerozumí, jaké jsou jeho další povinnosti – co má k předložit apod. Nerozumí informacím, které mu jsou sdělovány. Naší vizí je vytvořit na místech se zvýšenou koncentrací cizinců pracovní místo pro cizince/tlumočníka (Ukrajince, Vietnamce), který by s danou agendou vypomohl. Popř. zapojit moderní technologie (tablet, mobilní telefon, atd.) pro komunikaci cizince s úřadem, lékařem, školou, apod. Jednalo by se o jakousi službu „překladatele na telefonu“, který by vypomáhal při kontaktu cizince s neznámým prostředím.
Realizátor: MV ČR, Odbor sociálních služeb MMP, MMP, Kraj

Integrace cizinců prostřednictvím sociálních služeb a dalších aktivit
4. Zapojení se do integračních projektů obcí
Anotace opatření
V minulosti se jednalo o tzv. emergentní projekty. Tyto projekty vypisuje každoročně MV ČR a jsou komplexním preventivním opatřením potencionálního vzniku či mírnění napětí v soužití cizinců a ostatních obyvatel. Město Plzeň se angažovalo jako první město v ČR ve zmíněném emergentním projektu a několik let bylo iniciátorem inovativních integračních nástrojů. V současné době považujeme za důležité kurzy českého jazyka, besedy na školách, soutěže zaměřené na děti cizinců v majoritní společnosti, apod.
Realizátor: MV ČR, Odbor sociálních služeb MMP, MMP

Integrace cizinců prostřednictvím sociálních služeb a dalších aktivit
5. Zaměření se na děti s odlišným mateřským jazykem
Anotace opatření
V rámci tohoto integračního opatření bychom rádi podporovali žáky s odlišným mateřským jazykem, a to kurzy českého jazyka, intenzivním letním příměstským táborem s výukou češtiny, individuální podporou žáka-studenta (doučováním), apod.
Realizátor: MV ČR, DCHP, Odbor sociálních služeb MMP, OŠMT MMP, NNO